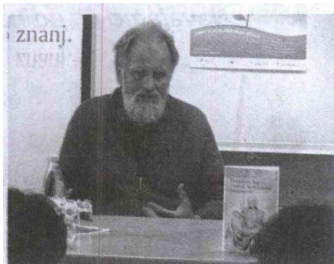

Šentjurčan

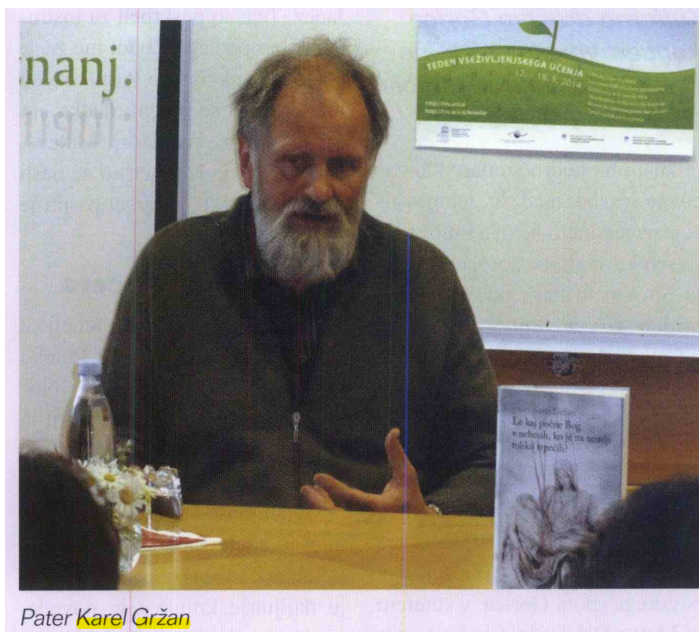
Intervju **Karel Gržan**

Patra Karla Gržana poznamo po razdajanju. Kot frančiškan ni znan le po svoji skromnosti in razdajanju materialnega, vse življenje se razdaja sam, razdaja se trpečim, odrinjenim in pomoči potrebnim. Je magister teologije in doktor literarnih ved, izdal je že več kot 30 knjig. Zadnja knjiga *Le kaj počne Bog v nebesih, ko je na zemlji toliko trpečih*, je še posebej odmevna. **Strani 14, 15**

Zdi se mi, da Bog ustvarja socialno omrežje

*Patra Karla Gržana poznamo po razdajanju. Kot frančiškan ni znan le po svoji skromnosti in razdajanju materialnega, vse življenje se razdaja sam, razdaja se trpečim, odrinjenim in pomoči potrebnim. Leto dni je preživel na cesti, »v breznu trpljenja« in iskal odgovore na svoja vprašanja. Je magister teologije in doktor literarnih ved, izdal je že več kot 30 knjig, predvsem o medčloveških odnosih, tudi o arheologiji. Zadnja knjiga, ki jo je izdala založba **Sanje** – *Le kaj počne Bog v nebesih, ko je na zemlji toliko trpečih*, je še posebej odmevna.*

Spodbuja k iskanju resnice, dotika se najpomembnejših vprašanj o življenju, ponuja pot do odgovorov in je rezultat avtorjevega vseživljenjskega učenja. V okviru Tedna vseživljenjskega učenja sva spregovorila o njenem nastanku. Njegov stisk roke in pronicljiv pogled dasta sogovorniku takojšen občutek, da gre za izjemno odkritega in iskrenega človeka. Njegov nastop, spoštljiv in odkrit pogovor je doživel odličen odziv pri poslušalcih.

Pater **Karel Gržan**

Alja Polenek v pogovoru s patrom.

Sama sem govorila z vami pred desetimi leti, ko sem iskala način ali pot, kako pomagati prijateljici, ki ji je umrl otrok. Iskala sem nekoga, ki bi mi pomagal odgovoriti na njena vprašanja, ji pomagati. Podobne situacije so bile povod za nastanek vaše knjige ... Kdaj je v vašem življenju napočil čas, ko ste se odločili napisati knjigo s tako provokativnim naslovom?

»Naslov je res provokativen, a v resnici ga izziva življenje samo. Ko se ti v življenju zgodi jo res hude stvari in če si veren, če veruješ, da je Bog dober in vsemogočen, ne moreš mimo tega vprašanja. Kaj počne Bog? Kje je? Zakaj nič ne ukrepa ob hudih stvareh? Ne nazadnje, vsak dan umre 32.000 otrok zaradi pomanjkanja, boleznih, revščine, ko bi lahko rešili življenje za ceno steklenice piva. K meni prihajajo ljudje, ki pričakujejo odgovor, še posebej, kadar gre za izgubo otroka. In takrat jim ne moreš dati poceni odgovora.

Knjiga ni pisana pobožno, pisana je s prizadetostjo in z ogorčenjem, pisana je v imenu tistih, ki v svoji bolečini terjajo odgovor.

Nekateri svetujejo, da si takšnih vprašanj sploh ne zastavimo, ampak vprašanje se zastavi samo. Ne da se ga preskočiti. Knjigo sem dlje časa snoval, napisana pa je bila v zamahu, ko je prijateljema umrla hčerka na skavtskem taboru. Ko smo nehali jokati in se začeli pogovarjati, je bilo njuno vprašanje še mnogo bolj provokativno od mojega: »Kje je bil Bog, ki sva mu vsak večer zaupala otroka v božje varstvo? Je pil limonado in sanjal nebeške sanje, ko se je to zgodilo?« Knjiga ni pisana pobožno, pisana je s prizadetostjo in z ogorčenjem, pisana je v imenu tistih, ki v svoji bolečini terjajo odgovor. Ni lahko branje, saj je preverjanje do sedaj ponujenih odgovorov, njihovo zavračanje. Odgovori, ki so bili ponujeni, ne morejo odgovoriti. Pogosto je slišati, da ljudje ne bi vedeli, kaj je dobro, če se jim ne bi zgodilo tudi hudo. Če staršema umre otrok in jima ponudiš tak odgovor, sem prepričan, da bosta vzklopela, in to upravičeno. Rešitev je treba poiskati. Preverjal sem takšne in podobne odgovore in ponudil svojega – takega, ki ni resnica, ampak miselno izhodišče, ki pomaga misliti naprej. Ki ponuja material, da lahko tisti, ki so se mu zgodile hude stvari, razmišlja naprej. In ker ljudje potrebujejo dokončni odgovor, v predzadnjem poglavju ponudim temeljni odgovor s pomočjo mitologije.«

Slovenci smo razmeroma zaprt narod, za nas je skoraj nepredstavljivo, da bi nekdo na pogrebu glasno jokal ali vpil, da bi izražal svoja čustva bolj, kot je to primerno. Smo otopeli? Ali čutimo samo tisto, kar prizadene nas same?

»S protibolečinsko tableto prikriješ bolečino, ne ozdraviš pa vzroka. A tu sem velik optimist, treba je le razmišljati, ozaveščati in si upati povedati. Če bi to prikazali s sinusno krivuljo in če ta kaže, da moraš biti na dnu, da se lahko dvigneš, smo mi zdaj na dnu. Tega je pri nas v resnici preveč – ne upamo izraziti svoje miselne, spoznavne, doživljajske resničnosti. Ne kot protest, kot brezobzirnost, ampak spoštljivo povedati, kaj razmišljamo in doživljamo.«

Vse prevečkrat se ljudje obračamo stran in se pretvarjamo, da ne vidimo. Izogibamo se tudi trpečih, pogosto zato, ker ne vemo, kaj storiti, kako pomagati. A to izogibanje jih boli, včasih bolj kot pametovanje v smislu: »Čas celi rane, ipd.« Kaj storiti, ko vidimo trpljenje?

»Imamo obredno besedo: moje sočutje, moje sožalje. Kar je več od tega, je mnogokrat težko. Besede izrečemo, da bi se upali približati. Ne več, kaj bi rekel, a dovolj je, da daš vedeti – čutim s teboj, tu sem, s tabo. Ne smemo pa se umakniti. Ko se komu zgodi hude stvari, mu kdo reče, naj

bo močen. Kako naj bo močen, če je nemočen? Da bi naredil uslugo drugemu, ki je zmeden in bi ob srečanju ubežal sočutju? Sočutje nam je postalo strah, paranoja – raje imamo blefiranje, dober zunanji vtis in narejenost. Tu se znajdemo, saj smo tako naučeni, sočutja pa sami nismo spoznali. Da bi obvladali prikrivanje, vzamemo tableto. Žaljuočim ne bom rekel, naj bodo močni, ponudil jim bom ramo, da bodo jokali. V trenutkih, ki v našem življenju niso lahki, se ne smemo puščati samih. Ljudje smo zelo odtujeni in danes nima-

mo več pravice odžalovati. Če se zdi, da smo ljudje s civilizacijo zelo napredovali, je to mogoče pri tehnologiji. Ko se je včasih zgodila smrt, so ljudje znali žalovati, so zmogli odžalovati. Vedeli so, še posebej, če je šlo za nenadno smrt, da je bilo treba pustiti delo in takoj iti k mrliču, ga umiti, preobleči. A to je bil le zunanji obred – ko se ti zgodijo hude stvari, padeš v šok in takrat potrebuješ nekoga, ki ti bo pomagal. Gre za najbližje. Najbližji se morajo okopati v solzah sočutja in včasih so tri dni bdeli ob umrlem, zdaj ga ponekod odpelje komunalno podjetje. Kot smet. Ne gre vedno za smrt, lahko te izda prijatelj, izgubiš službo ... Ali ve vsak od nas, koga poklicati, na koga se obrniti? Ima vsak številko, ki jo lahko pokliče? Imamo številke za klic v sili – kaj pa, ko se zgodi notranji požar? Nujno je, da imamo nekoga, na kogar se lahko obrnemo. Sicer se zgodi, da v človeku nekaj otrdi, ga zaznamuje in spremeni.«

Ljudje iščemo krivdo in krivce ...

»Iščemo krivca, dokler samega sebe ne sprejmemo kot pravičnega in kot krivca. V vsakem izmed nas počiva tako svetnik kot potencialni zločinec in dokler tega ne sprejmemo, da je lahko vsak od nas na mestu nekoga, ki je storil veliko napako, ne smemo soditi drugih. Sam sem naredil mnogo napak. Največ sem se naučil ravno iz njih.«

Če se vrnem nazaj k najinemu telefonskemu pogovoru, takrat sva govorila o pogumni ženski, ki je izgubila dva sinova (v letu dni razlike, na isti dan), nato še moža ter ostala sama. In če bi se kdo v njeni koži navdal z jezo, da se »on zgoraj« poigrava in ji jemlje ljubljene, je gospa po hudi preizkušnji svoje vere

ravno v njej našla uteho.

»Te faze ni preskočila, povedala je Bogu, da ga sovraži, grozovito se je jezila. Mariji je očitala, da je izgubila enega otroka, njej je vzela dva. Jeza je sestavni del v procesu žalovanja. Pomembno je, da nas v žalovanju nekdo spremlja in nam nudi oporo. Oseba sočutja te ne duši, ampak te pusti žalovati in pomaga, da se razjeziš. Tudi žalujoči sam nakaže, kdaj je trenutek, da gre dalje. Proces žalovanja vodi tisti, ki žaluje.«

Veliko pišete in govorite o vzgoji – duhovniki so od nekdaj imeli na tem področju pomembno vlogo. Kako pa bi odgovorili tistim, ki pravijo, da ljudje brez otrok ne morejo svetovati o vzgoji?

»Če si iskren do sebe, če delaš na osebni rasti, si lahko vreden sopotnik vsem, ki so delež tvojega življenja. Evolucijski proces - ples nas povezuje v dogajanju. Učimo se o fiziki, matematiki, stremimo k uspehu, a smo osamljeni in si pomagamo z zdravili. Postati bi morali mojstri sočutja. Otrokom je treba dati temeljne informacije in jih naučiti, da jih znajo povzročiti.«

Še ena lastnost vas posebej odlikuje, zagovarjate spoštljiv in dober odnos do živali, ki so nemočne in od nas odvisne. Moderne farme primerjate s koncentracijskimi taborišči. Kaj kaže naše ravnanje do njih?

»Brezobzirnost, ki se začne pri živalih, se nadaljuje pri ljudeh. Mar sredi nas ne koncentrirajo ljudi (predvsem tiste, ki niso več "za ponucat", ki za ekonomijo niso zanimivi) v posebnih taborih (rečemo

jim sicer domovi). In molčimo ob človeških in živalskih farmah.«

•••••
»Bal sem se, da bodo začeli zbirati dračje in me podkurili, pa niso.«
 •••••

Knjiga je uspešnica, doživela je velik odmev, ljudje so hvaležni zanjo. Kaj pa Cerkev?

»Bal sem se, da bodo začeli zbirati dračje in me podkurili, pa niso. Čas je dozorel in Bogu hvale ima celjska škofija škofa, ki se tega zaveda. Škof me je poklical in se zahvalil za to knjigo. Naš čas potrebuje mislece, ne tiste, ki mislijo isto, ampak drugače. Knjigo sem posvetil Tarasu Kermaunerju, mojemu duhovnemu očetu, ki me je naučil misliti. Ne smemo se grupirati v stranke, klube, ekipe, to je preživelo. Čas nam govori, da ne gre več tako. Škof Lipovšek je človek dialoga, je človek odprtosti in človek, ki hoče dobro. Je človek v duhu papeža Frančiška in upam, da bomo dobili tudi nadškofa take miselnosti.«

•••••
Bog daje duhovni poklic in ne celibaterskega.
 •••••

Če ne drugega, ljudje Cerkvi še vedno očitajo zablodo z odredbo celibata, ki je proti človekovi naravi. A družba žensk ne obsoja kot nekoč, otroci duhovnikov so sprejeti in ne zaznamovani. Je Cerkev že postala tolerantnejša? Ali stopa v 21. stoletje?

»Družba sprejema iskrenost in ne tolerira več laži. Raje imajo nekoga, ki iskreno prizna svoje napake, kot tistega, ki blefira. Ni dobro, če te institucija z nenaravnimi zahtevami prisili v sprenevedan-

Page: 4

Reach: 0

Country: SLOVENIA

Size: 1078 cm2

4 / 4

je – zato, ker ne zmoreš, ker ti je Bog dal duhovni poklic in ne celibaterskega. Prepričan sem, da nihče nima pravice nikogar soditi. In je vprašanje, če ni pred grehom posameznika greh institucije, ki te je primorala v nekaj, kar Bog očitno ne traja.«

Verski voditelji, razne karizmatične osebnosti, celo jasnovidci govorijo o preobrazbi sveta, nekateri napovedujejo neizogibnost vojne. Čutiti je, da živimo na robu velikih sprememb. Se prebujenje že dogaja? Novi papež daje upanje za spremembe na bolje.

»Med nami je vedno več prebujenih posameznikov, ki si upajo spoštljivo izraziti svoje misli, zato verjamem, da bo sprememba nastopila brez vojne. Masa ozaveščenih posameznikov mora biti toliko prebujena, da pretehta. Danes je čas, da več ne molčimo iz uvidevnosti do »resnic«, ki nam jih servirajo in bi jih mi morali na slepo sprejeti. Novi papež je blizu ljudem, ko je bila v liberalnem časopisu objavljena kritika na njegov račun, se je piscu zahvalil in mu napisal, da upa, da bosta razvila dialog. Zdi se mi, da Bog ustvarja socialno omrežje. K nekomu te pritegne, začutiš njegovo stisko, njegovo bolečino. Lahko greš mimo desetih, pa te le k enemu pokliče in takrat si notranje obvezan, da na to stisko odgovoriš.«

Da bi delali dobro in bili dobri, se moramo družiti z dobrimi, s svetlobo. In ko podarjamo svojo bližino, ko sočustvujemo, nas včasih potegne v to žalost in izprazni, da ne premoremo več tistega veselja, da ne zmoremo več biti optimistični in pozitivno naravnani. Kako si napolniti baterije, kako naj bo človek vesel in nasmejan, kadar ima odprte oči za trpljenje?

»Pred leti sem doživel možgansko kap, zaradi prevelike izčrpanosti sem imel težave s srcem, a Bog je očitno rekel, da me je treba rešiti. Narava mi je blizu in kot je rekel papež Frančišek, se moram dotikati matere zemlje. Zdaj sem kaplan v Lučah pri Solčavi, živim na samem, med dvema gorskima potokoma. Spodaj v hiši imam hlev z dvema konjičema, zgoraj kapelo – potrebujem oboje. Sem z radostjo duhovnik in s ponosom kmet.«

Alja Polenek

»Sem z radostjo duhovnik in s ponosom kmet.«